

"לפתוח רחם, למצוא אהבה"

ספר השירים החדש של לאה פילובסקי הוא החשוף והחכם מבין ספריה ועל כן הטוב ביותר

אפשרויות נוספות // לאה פילובסקי (מוסד ביאליק | 64 עמ')

אפשרויות נוספות – ספר השירים השלישי של לאה פילובסקי – הוא ספרה הטוב ביותר, רווקא משום שהוא עצוב וחשוף יותר מקרמי, אבל גם פרוץ יותר, וחשוב להוסיף: הכי חד וחכם. ובדיוק בחיבור המיוחד הזה, שבין צער גדול, משתק ומייאש, לאנרגיה פואטית ואינטלקטואלית

בעסער

גוט איז בעסער ווי בעסערי

קד מקבלני

מבית אבי אבא: אבל אני בעונותי

במהלך לבעסער שינתק אותי מכבר הגוף

רעפי אותי מעל הקרקע הצחיחה הזאת

וכל רואי וכל שומעי רעדו: זה הבעסער

השובר את הכלים

במטבח ומעלה את ניצוצות השפע

מכלי האינסוף הנשברים, זה הבעסער שמבלעדיו

חיינו אינם חיים ותשוקותינו אינן. את יכולה

להכנס עכשו, אומרים, דלתנו צרין נעולה

אבל השארנו עבורך סדק באשנב

יש יין בכקבוק גם בשבילה.

• טוב הוא טוב יותר מטוב יותר (ייריש)

מלאת תנופה, מצוי יופיים הנריר של השירים. הספר נפתח בסדרת שירים מופלאים ממש, שאחר מהם, הראשון, נקרא במבט ראשון כמו מהתלה: רכבת נתקעת בתחנת

חררה מערב, וכבת אחת

נרקמת באחד מקרונותיה

נובלה בלשית שלמה על

כל פרקיה ופיתוליה. "עכשיו הכל מושלם", מעירה

המשוררת, "חסרים רק קורבן, רוצח, מניע, אמצע

עיס, הזרמנות, בלש, רמויות נוספות ועלילה".

הכל מושלם – חסרה רק עלילה. ואפשר להוסיף:

ספר כבר יש – חסרים החיים עצמם. או כמו בפ

סוק הגאוני מספר ירמיהו – אין ענבים בגפן ואין

תאנים בתאנה. וכך, שיר אחר שיר, מתארת פי

לובסקי בשיריה חיים שנקרעים בין שני קצוות:

מצד אחד תחושה מצמיתה של החמצה או ריקנות,

ומצד שני אינטנסיביות תזויתית שממלאת את

החלל הריק לא רק במילים מלאות יופי – יופי מר

ואכזרי אמנם, אבל יופי – אלא גם במקצבים מס

תחררים, משחקיות משתעשעת, כישוף וחוכמה.

מה העיקר שחסר? בחלק מהשירים

מצוינים במפורש אהבה וזוגית, אימהות

ויילדים. לא כולם חייבים להרגיש ככה,

אבל אין ספק שפילובסקי (ואם לא היא,

הרמות הבריונית הדוברת בשיריה) רואה

בכל אלה עיקר גדול שלא עלה בידה לה

גשים. על פי העלילה הלא-בלשית שמהדהדת בכמה מהשירים, היא נישאה לגבר מתעלל, ועד שהספיקה להיחלץ ממנו כבר החמיצה את ההזדמנות להיות

לאם. "גם אני רוצה לבכות

כך, לשנות את רוע הג

זירה", היא כותבת בשיר

המופנה לדמות מסתורית

ששמה לאה, ספק לאה אמנו, ספק כפילה של המ

שוררת עצמה, "לא ליפול בגורלו של רשע, / לפתוח

רחם, למצוא אהבה". אבל השיר ממשיך לכיוון אחר

– להבנה שאי אפשר לשנות את רוע הגזירה ואין

ברירה אלא להשלים איתה. "לא, לא / אהבה... יש

גבול, / לא תמיד יהיה גבר לא רשע שמתאים לך",

אומרת לאה ללאה, "אבל, לאה, בואי / נפקח את עי

נינו הרכות / לאפשרויות נוספות".

אלא שלא רק האפשרות להיות אם אברה למשור

רת. אימהות, כך מתברר בשירים נוספים, היא רק

אספקט של אובדן אחר, לא פחות בסיסי. לפעמים

ההרגשה היא שהחיים עצמם אכזרי, או לפחות הרצף

שמתיימר להחזיק אותם יחד. בשיר חזק במיוחד

מספרת פילובסקי על גורלה של גיבורת

השיר בשלושה יקומים נבדלים – יקום

חליפי שבו נטרפת דעתה לחלוטין והיא

זורקת את כל התרופות וממריאה לפ

ריז כדי למות שם; יקום חליפי נוסף שבו

דעתה מיושבת לחלוטין, וגם אז היא

אלי הירש || קורא שירה

ממריאה לפריו, הפעם לחופשה מתוכננת היטב; ויקום שלישי, הלוא הוא העולם הזה, שבו לא נותר מפריז אלא זכר של טיול-ילדות לא מוצלח שהסתיים באשפוז. כך או כך, השיר פורס בוורטואוזיות שלוש מ"האפשרויות הנוספות" שפתוחות בפני גיבורת השירים לאחר שהתברר לה שחייה אינם מעניקים לה את המתנות שרצתה בהן: היא יכיר לה לבחור בהרס עצמי הרואי; להיאחו בפנטזיה;

שיר אחר שיר, מתארת פילובסקי

בשיריה חיים שנקרעים בין שני קצוות:

מצד אחד תחושה מצמיתה של החמצה

או ריקנות, ומצד שני אינטנסיביות

תזויתית שממלאת את החלל הריק

או להסתפק במועט, למשל, בשבר וזכרון עתיק

או בזיכרונות של אחרים. ואכן, כמעט כל השירים

נעים בתוך המשולש הזה כמו במערבולת ורוקמים

ממנו את נחמותיהם, את "האפשרויות הנוספות"

שהשירה יודעת להעניק; בעיקר שירים חכמים

להפליא שאינם קורסים לנוכח האובדן אלא מזנקים

ממנו בעוצמה. ודומה שרק בשניים-שלושה משי

רי הספר – שירים שפילובסקי מקדישה לאחייניה

או לאחיה ולאחותה – ניכרת נחמה או "אפשרות

נוספת" מסדר אחר, מציאותי יותר: איני אמכם,

מבהירה שם המשוררת לאחייניה, אך אתם ילדיי. •